

Energidepartementet

Vår dato	26.09.25
Deres dato:	27.06.25
Vår referanse	TBH/CK
Deres referanse	25/1287

Innspill til Energidepartementets forslag om endringer i energiloven for å kunne gi prioritert nettilknytning av hensyn til nasjonale sikkerhetsinteresser

Fornybar Norge viser til Energidepartementets (EDs) høringsnotat "Lov om endringer i energiloven (prioritert nettilknytning av hensyn til nasjonale sikkerhetsinteresser)" datert 27.06.25. Energidepartementet foreslår endringer i energiloven som innebærer en ny bestemmelse om prioritert tilknytning til strømmettet når det er nødvendig for å ivareta nasjonale sikkerhetsinteresser. Fornybar Norge takker for invitasjonen til å komme med innspill og støtter forslaget.

Tildeling av nettkapasitet skal skje på en objektiv og ikke-diskriminerende måte.

Nettselskapene i Norge har, sammen med Fornybar Norge, over flere år jobbet aktivt med å harmonisere tilknytningsprosessen. Med begrenset nettkapasitet og lange ledetider for ny nettkapasitet, kombinert med mange aktører som ønsker tilknytning til nettet, har det vært behov for å etablere kapasitetskøer og gi mulighet til å reservere kapasitet i nettet. Arbeidet har resultert i at det nå er lovfestet at nettselskapene skal stille krav til modenhet hos aktørene.

Dersom det er ledig kapasitet i eksisterende eller planlagt nett vil modne aktører få reservere kapasitet i nettet, og kan da forholde seg til en tidsplan for når de kan knytte seg til strømmettet. Dersom det ikke er kapasitet i nettet blir aktørene plassert i kapasitetskø basert på den datoen de sendte inn modenhetsinformasjon. Nettselskapene er da pålagt å utrede hvilke(t) netttiltak som er nødvendig for å knytte til aktøren(e) til nettet, og investere i nødvendige tiltak. Det er da mer usikkert når aktørene vil kunne knytte seg til strømmettet. Når en aktør er plassert i kapasitetskø, eller fått reservere kapasitet, skal nettselskapet følge opp at aktørene fortsatt er modne og følger sine egne fremdriftsplaner. Dersom aktørene ikke har tilstrekkelig progresjon, vil aktørene kunne miste sin plass i køen eller sin reservasjon.

Med tilknytningsprosessen som nå er etablert, skal ikke nettselskapene ta stilling til hva *formålet* med tilknytning er. Nettselskapene forholder seg til hvilken dato aktørene har sendt inn modenhetsinformasjon. Energidepartementet foreslår nå en hjemmel i Energiloven som sier at når det er nødvendig for å ivareta

nasjonale sikkerhetsinteresser, kan Kongen i særlige tilfeller treffe vedtak om at nettselskapene skal prioritere nettilknytning eller kapasitetsøkning for en bestemt uttakskunde. Dette rokker ved krav til nøytralitet, og at tildeling av nettkapasitet skal skje på en objektiv og ikke-diskriminerende måte.

Fornybar Norge støtter forslaget, og mener prioritering må gjenspeiles i ev. konsesjonsprosess

Gitt den nye sikkerhetspolitiske situasjonen i Europa støtter Fornybar Norge forslaget. Fornybar Norge har forståelse for at Regjeringen har behov for en hjemmel som sikrer muligheten, ved særlige tilfeller, å kunne prioritere nettilknytning av hensyn til nasjonale sikkerhetsinteresser. Fornybar Norge oppfatter bestemmelsen som et snevert unntak. Som departementet skriver, skal hovedregelen være at alle aktører må forholde seg til nettselskapet sitt og den normale tilknytningsprosessen. Dette innebærer å ta kontakt med nettselskapet sitt så tidlig som mulig ved etablering av nytt forbruk. Det vil kun være i situasjoner der forbruket er nødvendig for å ivareta nasjonale sikkerhetsinteresser og er så tidskritisk at normal tilknytningsprosess ikke vil gi tilknytning i tide, at unntaksregelen vil kunne komme til anvendelse.

Fornybar Norge vil poengtere at konsesjonsbelagte nettutviklingsprosesser tar lang tid. Dersom en aktør blir prioritert og får reservert kapasitet, kan det likevel være behov for å etablere nye netttiltak før aktøren faktisk får tilknytning. I konsesjonsprosessen skal NVE ta hensyn til mange sektorinteresser, og nødvendig utredninger kan ta lang tid. Ved prioritering av nettilknytning av hensyn til nasjonale sikkerhetsinteresser, bør prioriteringen gjenspeiles i behandling av konsesjon. Det må i slike saker være synlig at hensynet til nasjonale sikkerhetsinteresser veier tyngre enn andre sektorinteresser, slik at etablering av slike netttiltak kan gå så raskt som mulig.

Fornybar Norge ønsker at tredjeparts rettigheter blir tydeliggjort

Fornybar Norge støtter departementets vurdering i at et eventuelt vedtak vil kunne føre til alt fra små til betydelige negative konsekvenser for tredjepart. Betydelige negative konsekvenser gjelder spesielt for tredjeparter som har fått reservert kapasitet, og dermed tatt investeringsbeslutning og startet bygging basert på en gitt tidsplan for nettilknytning. For å ikke skape uforutsigbarhet for aktører som ønsker å etablere seg i Norge, er det derfor viktig at unntaksregelen er snever og kun blir brukt i sjeldne tilfeller. Det er også viktig at tredjepart blir kompensert for ulempene som blir påført. Departementet kan med fordel tydeliggjøre at aktøren som prioriteres skal være ansvarlig for dette. I tillegg savner vi en omtale av tredjeparters mulighet til å klage på et prioriteringsvedtak, jf. Forvaltningsloven § 28.

Fornybar Norge mener nettselskapene må kunne planlegge for nødvendige samfunnsfunksjoner

Netthandlingsplanen slo fast at det ikke er akseptabelt dersom vanlig forbruk, slik som forbruk i husholdninger, mindre næring og forbruk knyttet til nødvendige samfunnsfunksjoner, ikke får tilknytning på grunn av manglende kapasitet i regional- og transmisjonsnettet. I høringsnotatet skriver departementet at gjennom forskriftsendringen som skal sikre at nettselskapene holder av kapasitet i nettet til såkalt «vanlig

forbruk», vil mange kritiske samfunnsfunksjoner med betydning for nasjonale sikkerhetsinteresser slippe å stå i tilknytningskø som følge av manglende kapasitet i regional- og transmisjonsnett.

Forskriftsendringen om vanlig forbruk plikter nettselskapene å holde av kapasitet til aktører med samlet maksimalt effektuttak under 1 MW i regionalnettet, og med samlet maksimalt effektuttak under 5 MW og forventet årlig forbruk under 20 GWh i transmisjonsnettet. Fornybar Norge ønsker å gjøre departementet oppmerksomme på at selv med denne forskriftsendringer, må fortsatt forbruk knyttet til nødvendige samfunnsfunksjoner stå i ordinær kø for å få nettilknytning. Det er flere eksempler på sykehus, veibygging og lading til elbusser og elferger, som er over 1 MW og som skal knyttes til i regionalnettet. Lange demokratiske prosesser for slike prosjekter gjør også at annen industri kommer foran i tilknytningskøen i regionalnettet. Fornybar Norge mener, i likhet med det regjeringen slår fast i netthandlingsplanen, at prosjekter knyttet til nødvendige samfunnsfunksjoner ikke bør stå i ordinær tilknytningskø. Vi mener derfor at departementet bør starte et arbeid for å endre Forskrift om nettregulering og energimarkedet (NEM) § 3-2a Plikt til å holde av kapasitet til uttaks kunder (forskrift om vanlig forbruk), slik at denne forskriften omfatter nevnte nødvendige samfunnsfunksjoner. Fornybar Norge og våre medlemmer bidrar gjerne inn i dette arbeidet.

Om Fornybar Norge

Fornybar Norge representerer fornybarnæringen i Norge. Vi arbeider for at Norge hurtigst mulig skal bli et nullutslippssamfunn med vekst og verdiskaping basert på fornybar energi, elektrifisering og annen utslippsfri energibruk. Vi har om lag 400 medlemmer fra hele næringen. Inkludert fornybar energiproduksjon på land og til havs, nettselskaper, finansinstitusjoner, entreprenører, strømsalg, leverandører og rådgivere.

Kristin H. Lind

Direktør Strømnett
og Beredskap

Tobias Bang-Hansen

Næringspolitisk
rådgiver

Christine Kaaløy

Næringspolitisk
rådgiver